

Мішель і Тьєн

Олександр Мінович

Мішель і Тьєн (80-ті роки)

Вони живуть зі мною в одному блоці гуртожитку – сусіди мої. Здороваюсь із ними щодня.

Мішель із якоїсь небідної африканської країни. Його батьки – заможні чиновники. Він приїхав вчитися до Радянського Союзу, тому що хоче працювати дипломатом у одній із соціалістичних країн.

На фоні інших студентів Мішель виглядає дуже багатю людиною. Одягається так, ніби збирається кожен день іти на дипломатичний прийом. З лиця далеко не красень. Навіть більше того – десь в темному провулку міг би добре налякати своїм трохи хижим виглядом обличчя.

Але коли Мішель одягається в шикарний одяг – він неначе перевтілюється, стає таким собі чорношкірим джентльменом-франтом. Особливо йому пасують сніжно-білі сорочки, які, здається, вдягаються кожного разу вперше. На рукавах сорочки виглядають золоті запонки.

Від Мішеля постійно чути дорогим французьким одеколоном. В руках у нього темно-коричневий портфель-дипломат із м'якої шкіри. Коли виходить на вулицю – весь час грається пластиковим брелком у вигляді невеликої доларової купюри.

Крім допомоги від батьків чорношкірий студент має значні доходи від свого бізнесу – фарцує. Тобто продає імпорتنі шмотки, радіоапаратуру, жвачки. Краще всього в нього ідуть джинси.

На кожних канікулах Мішель їздить за кордон. В Берлін, Париж, Рим. Там набиває повні валізи джинсовим одягом і везе до нас. Навар має величезний, гроші шалені. Частину, як хабар, віддає в ректорат, відділ віз та на митниці. І живе спокійно й комфортно. Не просто комфортно, а купається в розкоші та всіх можливих задоволеннях.

Ще не встигає Мішель зійти з останньої сходинки гуртожитку, коли, мовби з під землі, з'являється таксі. Під заздрісні погляди всіх, хто на це споглядає, Мішель сідає в таксі та їде в місто на полювання.

Полює він на красивих дівчат. Хто і як йому їх постачає та знайомить – невідомо. Але дівчат у Мішеля в гуртожитку перебувало дуже велике число.

Мішель живе в гуртожитку сам. Нікого йому не підселили, хоча всі інші живуть по троє чи четверо. Напевно, дав доброго хабаря коменданту гуртожитку й адміністрації студмістечка.

То ж нічого не заважає любострасному африканцю приводити дівчат на цілу ніч.

Мішель щедрий. Розплачується з дівчатами дорогими подарунками, грошима, а ті,

що незаймані – отримують джинси-банани. Такі джинси коштують близько триста карбованців, тоді як зарплата сільської вчительки чи медсестри – менше сотні.

Джинси-банани – це фішка Мішеля, його фірмове клеймо.

На нашому крилі в гуртожитку про це всі знають, як і знають про інші звички Мішеля. Він же у всіх на виду, об'єкт загальної уваги.

Одного разу я втік з якоїсь пари, приїхав у гуртожиток, коли в ньому майже нікого не було. Всі – на заняттях. Тільки в кімнаті Мішеля лунала музика. Африканський реп, дудки, бій барабанів розносився щонайменше, як на три поверхи. Відчуття – неначе стіни двигтять-підскакують. Таке означало, що африканець гуляє на повну. Привіз двох "забивних" дівчат, куплених під готелем для іноземних туристів, й творить вакханалію, яку глушить голосною музикою.

Я проходжу повз дверей кімнати Мішеля й бачу гарненьку, дуже симпатичну дівчинку років сімнадцяти. На дівчинці джинси-банани, що влипли в привабливі стегна. Вона плаче-скиглить, час від часу стукає в двері, де не замовкає убивча музика. При кожній паузі власниця "бананів" сльозливо просить-примовляє:

– Мішель, відкрий, Мішель, відкрий!.. Пустити мене, Мішель, пусти мене!.. Мішель, я тебе люблю!.. Мішель, відкрий, Мішель, відкрий!.. Ти ж мені обіцяв, що будемо разом. Пустити, Мішель!..

Відповіді ніякої.

Беру каструлю з вчорашнім геркулесом і йду на кухню. Мішаю ложкою свою пісню кашу й думаю про дівчину під дверима.

Що заставляє таких, як вона, так легко й бездумно продаватися? Чому джинси коштують так дорого?

Живучи в гуртожитку з іноземцями, я був вражений: скільки молодих, красивих дівчат готові були йти на подібну згоду. Як багато цих дівчат. Інколи вони траплялися з печаткою певного досвіду на обличчі – таких можна було хоч якось зрозуміти. Хочуть заробити, може не вміють, не при звичаєні інакше. Таке життя... Але тих, юних, із яких можна було писати картини ангелів, дуже жалів, ніяк зрозуміти не міг. Весь мій світогляд летів шкереберть.

Тим часом скиглення продовжувалось, і я вирішив вмішатися. Підійшов до дверей Мішеля й забарабанив у них спочатку кулаком, а потім ногою.

Музика змовкла.

– Це я, Мішель!.. Зроби що-небудь!.. Бо не можу слухати твою подружку під дверима. Скиглить і скиглить, їсти мені не дає. Розберись із нею. Вона, між іншим, каже, що тебе любить.

– Какой лубов?.. Какой лубов?.. Я їй джинс-банан даваль?.. Даваль... Ана браль?.. Браль... Какой лубов?.. Лубов нет!

Різко знову включилася музика. Здається вона була ще голоснішою.

Я спробував заспокоїти незнайомку, але вона не хотіла ні говорити, ні бачити мене. Переживала свій розпач, я їй був не потрібен.

То ж пішов до своєї кімнати, напхав у вуха вати й став їсти свій студентський обід.

А потім швиденько покинув гуртожиток, подалі від цієї людської трагедії, чи може для когось комедії. Сам не знаю, як це назвати.

...Тьєн – із соціалістичного В'єтнаму. Заздрощів не викликає. В'єтнамці ще бідніші, ніж ми. Він не торгує шмотками, до нього не пристають дівчата. По гуртожитку ходить у синіх спортивних штанах, куплених за сім карбованців у промтоварному магазині, що знаходиться поряд із студентським містечком.

Штани подрані на коліні, він не спішить їх зашивати, бо так звик, і йому начхати на свій зовнішній вигляд.

Тьєн вчить політекономію соціалізму, збирається по всьому світу нещадно боротися з класовими ворогами – буржуями та багатіями.

У університет він прийшов уже загартованим комуністом, повністю проникнутим ідеалами соціалістичного суспільства.

В'єтнамці живуть разом великим гуртом в одній кімнаті. Скільки їх там точно – ніхто не відає. Вони домовляються з нашими, і тихенько, щоб ніхто не знав, міняються місцями. Наші йдуть до наших, а вони – до своїх. Таке суворо заборонено, іноземці повинні жити з нами, радянськими студентами, й переймати у нас багатющий досвід соціалістичного співжиття, інакше пойдуть до себе неповністю обізнаними.

У в'єтнамській кімнаті ліжок немає. Вони знесли їх кудись у підвал. Посередині кімнати звалені матраци, на яких вони сплять, їдять, вчать уроки. Книжки на матрацах завжди валяються вперемішку з одягом і їжею.

Вчора у в'єтнамців було якесь політичне свято. Гуляли серйозно.

Я бачив, як Тьєн ніс від земляків трилітрову банку рисової горілки. Потім купував пиво в гастрономі біля сімейного гуртожитку.

З тим всім в'єтнамці засіли в саду, що примикав до військової кафедри, й голосно про щось гелготіли. Протрималися до пізнього вечора, аж поки незвичний для них вечірній холод не загнав у гуртожиток.

Тьєн ішов додому такий п'яний, яким я його ще не бачив.

– Тьєн, привіт! Як справи? – вирішив я перевірити сусіда на адекватність.

– Р-р-революція! – для чогось випалив Тьєн і підняв уверх стиснуту в кулаці руку, хитаючись пройшов повз мене.

Згадую: тиждень тому Тьєн ходив по гуртожитках разом із групою однодумців. Збирали порожні пляшки в фонд якогось повстанського руху. Весь час повторювали, що це на революцію.

Грошей в студентів не випросиш, а пляшку порожню дехто дасть, особливо коли на такі високі цілі.

Боюсь, чи не на пиво пішли гроші революції. Тому, напевно, у голові Тьєна намертво засіли ці слова.

Зранку в блоці біготня – всі спішать на пари. Умивальник і туалет у нас спільні. Вони не в кімнатах, а в коридорі. Тут ми й зустрічаємось по-сусідськи, коли виходимо із своїх помешкань.

Цього разу першим із кімнати вийшов Мішель. Підняв руку в знак привітання й

звисока кинув своє звичне "Хай!".

Він, як завжди, – неперевершений. В дорогому арабському халаті, розшитому золотими нитками, в фірмових капцях із лейбою, в руках – зубна щітка з перламутровим переливом, за яку в нас можна було багато чого отримати взамін, правда, якби сталося диво й Мішель захотів мінятися. На щітці паста – чудо капіталізму – в три кольори.

Навіть ідучи в туалет чи вмиватися, африканець ловить на собі захопливі погляди.

Куди нам до нього!

В цей час із своєї кімнати вибігає Тьєн.

Вчорашня пиятика добряче вдарила йому в голову, в обличчя та й, здається, в живіт, бо Тьєн держеться за нього й стрімголов несеться до туалету. Але по дорозі не витримує, його рве просто на фірмові капці Мішеля.

Різні я чув до цього матюки, лайки, грубі та нецензурні вирази. Але цей перевершив усі.

З величезним презирством, люттю, негодуванням, крізь зуби, з оскаженілим виглядом, аж затремтівши, Мішель випалив прямо в обличчя Тьєну цю несподівану ругань-образу:

– СА-Ц-Ц-ЦІ-А-ЛІС-СТ!..